

PRIJEDLOG

Strategija razvoja akreditacije u Crnoj Gori
(ZA PERIOD 2015-2018)

NOVEMBAR 2014

SADRŽAJ

1. Uvod.....	4
2. Uloga i značaj akreditacije.....	4
3. Postojeće stanje.....	6
4. Izjava o misiji i viziji.....	8
5. Strateški ciljevi.....	9
6. Rezime.....	23

LISTA SKRAĆENICA

ATCG - Akreditaciono tijelo Crne Gore

EA – Evropska kooperacija za akreditaciju

ILAC – Medjunarodna organizacija za akreditaciju laboratorija

IAF – Međunarodni forum za akreditaciju

MLA,MRA – Multilateralni sporazumi

ME – Ministarstvo ekonomije

MF – Ministarstvo finansija

1. UVOD

Donošenje strateškog dokumenta iz oblasti akreditacije proističe iz potrebe da se na sistematičan, sveobuhvatan, jasan i koncizan način sagledaju potrebe i utvrde prioritetni pravci budućeg djelovanja sa ciljem daljeg razvoja i jačanja sistema akreditacije u Crnoj Gori, a samim tim daljeg jačanja mreže akreditovanih i stvaranja mreže kompetentnih ovlašćenih tijela za ocjenu usaglašenosti. Strategijom se utvrđuju strateški ciljevi razvoja nacionalnog sistema akreditacije, definišu očekivani rezultati, propisuju aktivnosti koji vode njihovoj realizaciji, utvrđuju rokovi za sprovođenje aktivnosti i odgovornosti za njihovo sprovođenje, kao i indikatori i izvori verifikacije na osnovu kojih se može pratiti i mjeriti efikasnost preduzetih mjera. Na taj način strategija daje osnovu i pogodnu formu za utvrđivanje godišnjih akcionih planova za njeno uspješno sprovođenje u periodu od 2015. do 2018. godine.

Potreba za donošenjem i sam značaj strateškog dokumenta iz oblasti akreditacije takođe proizilaze iz obaveze poštovanja Uredbe EC 765/2008, Zakona o akreditaciji („Sl. list CG“ br. 54/09), zatim iz obaveze ispunjavanja člana 77. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, ali i konstatacije navedene u okviru tačke 4.1 dokumenta EC „*Montenegro 2013 Progress Report*“, gdje se u izvještaju o postojećem stanju navodi da ovaj strateški dokument još nije donešen.

Takođe, nacionalni strateški dokumenti „*Strategija slobodnog protoka roba*“ u okviru tačke 3.3 kao i „*Program pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2014-2018*“ predviđaju donošenje Strategije razvoja akreditacije u Crnoj Gori kao zasebnog akta.

Imajući u vidu navedeno, pristupilo se izradi dokumenta koji će definisati strateške pravce razvoja i povezane aktivnosti sa ciljem održavanja i daljeg jačanja nacionalnog sistema akreditacije u periodu koji slijedi.

2. ULOGA I ZNAČAJ AKREDITACIJE

Tijela za ocjenu usaglašenosti, u koje spadaju ispitne laboratorije, laboratorije za etaloniranje, kontrolna tijela, sertifikaciona tijela za sertifikaciju proizvoda (procesa/usluga), sistema menadžmenta i osoblja sprovode postupak ocjenjivanja usaglašenosti kako bi se utvrdilo da li predmet ocjenjivanja ispunjava odgovarajuće zahtjeve propisane relevantnim tehničkim propisima, standardima i/ili tehničkim specifikacijama. Tijelo za ocjenu usaglašenosti, nakon sprovedenog postupka ocjene usaglašenosti izdaje odgovarajući izvještaj o ispitivanju, etaloniranju ili kontrolisanju odnosno odgovarajući sertifikat.

Akreditacija osigurava povjerenje u rezultate ispitivanja, etaloniranja, kontrolisanja i sertifikacije i dokaz je kompetentnosti ispitnih laboratorija, laboratorija za etaloniranje, kontrolnih i sertifikacionih tijela. Akreditacija osigurava i međunarodno priznavanje valjanosti ovih rezultata i stvara uslove za slobodno kretanje roba, usluga i ljudi.

Pod akreditacijom se podrazumijeva zvanično priznanje da je neko tijelo za ocjenu usaglašenosti kompetentno da sprovodi aktivnosti ocjenjivanja usaglašenosti u skladu sa međunarodno prihvaćenim pravilima. Drugim riječima, akreditacijom se između ostalog potvrđuje da tijelo za ocjenu usaglašenosti ima uspostavljen i funkcionalan sistem menadžmenta, potrebnu i etaloniranu opremu, obučen i osposobljen kadar, da primjenjuje relevantne i priznate metode ispitivanja/kontrolisanja/sertifikacije prema međunarodnim standardima i da nadasve postupak ocjene usaglašenosti sprovodi objektivno, nezavisno i nepristrasno čime se stiče povjerenje u rezultate njegovog ispitivanja, etaloniranja, kontrolisanja i/ili sertifikacije.

Koristi od akreditacije su višeznačne:

- Za privredu - Pouzdana ispitivanja i mjerenja smanjuju proizvodne troškove, nedostatke na proizvodima, pospješuju inovacije i pomažu pri odlučivanju i procjeni rizika. Vjerodostojni sertifikati za proizvode povećavaju povjerenje potrošača, korisnika proizvoda te povećaju konkurentnost proizvođača na unutrašnjem i globalnom tržištu. Za sisteme menadžmenta, vjerodostojni sertifikati povećavaju povjerenje u poslovni sistem kompanije i konkurentnost te olakšavaju pristup novim tržištima. Izborom akreditovane organizacije dobijaju se mjerodavni pružaoci usluga i pouzdani poslovni partneri.
- Za organe državne uprave - Akreditacija je međunarodno priznato sredstvo za obezbjeđenje povjerenja u rad institucija kojima je državna uprava dala ovlašćenje za sprovođenje ispitivanja, mjerenja, kontrolisanja i sertifikacije, sa ciljem zaštite javnih interesa
- Za akreditovane organizacije - Akreditacija garantuje ostvarivanje i unapredjenje nivoa organizacione i tehničke osposobljenosti laboratorija, kontrolnih i sertifikacionih tijela. Takođe, akreditacija im omogućava korišćenje sistema ovlašćivanja/imenovanja od strane državnih organa što otvara dodatne mogućnosti za širenje tržišta i povećanje profita.
- Za krajnje korisnike/potrošače i kupce - Akreditacija daje povjerenje u bezbjednost i kvalitet proizvoda i usluga, ako su isti ispitani, potvrđeni ili pod nadzorom kompetentnih organizacija koje ispunjavaju međunarodno prihvaćene kriterijume.

Akreditacija je prisutna u mnogim djelatnostima od opšteg značaja za društvo, a naročito u sferi privrede, trgovine, zaštite životne sredine, zaštite zdravlja i zaštite potrošača. Na primjer, akreditovana tijela ispituju, kontrolišu i/ili sertifikuju liftove, sudove pod pritiskom, žičare, mašine, igračke, medicinska sredstva, ličnu zaštitnu opremu, građevinske proizvode, opremu za domaćinstvo, kozmetičke proizvode, vozila, gorivo i naftne derivate, prehrambene proizvode, vodu za piće, robu široke potrošnje itd. Akreditovane ispitne laboratorije se bave ispitivanjima u oblasti zaštite životne kao što su ispitivanje vode, zemljišta, vazduha, buke i sl. Akreditovane medicinske laboratorije ispituju uzorke u medicinske svrhe za potrebe dijagnosticanja i eventualnog preduzimanja daljeg medicinskog tretmana i sl.

Sistem akreditacije jedne države čine nacionalno akreditaciono tijelo, akreditovana tijela za ocjenu usaglašenosti, relevantni organi državne uprave i druge strane neposredno ili posredno zainteresovane za područje akreditacije. Akreditaciju tijela za ocjenu usaglašenosti u Crnoj Gori u skladu sa Zakonom o akreditaciji sprovodi Akreditaciono tijelo Crne Gore, osnovano Odlukom Vlade Crne Gore kao jedino nacionalno akreditaciono tijelo koje obavlja poslove akreditacije vodeći se principima nezavisnosti, nepristrasnosti i objektivnosti.

Prepoznajući ulogu i značaj akreditacije, i želeći da se uspostavi pravni okvir koji bi obezbijedio nesmetan i harmonizovan razvoj akreditacije u Evropskoj Uniji, Evropski Parlament i Savjet su usvojili Uredbu (EC) br. 765/2008 kojom se propisuju zahtjevi u vezi sa akreditacijom. Neki od ključnih zahtjeva Uredbe su:

- u državi članici može postojati najviše jedno akreditaciono tijelo (čl.4),
- nacionalno akreditaciono tijelo mora biti neprofitna, nezavisna i nepristrasna organizacija (čl.4, čl.8),
- država članica mora obezbijediti potrebne finansijske i ljudske resurse neophodne za nesmetan rad nacionalnog akreditacionog tijela, uključujući i njegovo učešće u radu evropskih i međunarodnih organizacija za akreditaciju (čl.4),
- nacionalno akreditaciono tijelo mora biti član Evropske kooperacije za akreditaciju (EA) i biće predmet provjere tzv. kolegijalnog ocjenjivanja (“Peer Assessment”) od strane drugih nacionalnih akreditacionih tijela pod okriljem EA (čl.14. čl.10),
- u strukturi i radu nacionalnog akreditacionog tijela moraju biti uključene sve zainteresovane strane na adekvatan način (čl.4)
- nacionalno akreditaciono tijelo ocjenjuje i nadgleda kompetentnost tijela za ocjenu usaglašenosti u skladu sa relevantnim evropskim/međunarodnim standardima i dodjeljuje odgovarajući sertifikat o akreditaciji kao formalni dokaz njegove kompetentnosti (čl.5)
- nacionalna akreditaciona tijela ne smiju biti konkurenti, pa stoga se poslovi prekogranične akreditacije mogu obavljati samo u posebno propisanim slučajevima (čl.7),
- organizacija i rad nacionalnog akreditacionog tijela mora slijediti zahtjeve relevantnog evropskog/međunarodnog standarda (EN ISO/IEC 17011) (čl.11),
- u cilju transparentnosti, rad nacionalnog akreditacionog tijela mora biti javan (čl.11).

3. POSTOJEĆE STANJE

Zakonodavni okvir koji uređuje oblast akreditacije u Crnoj Gori utvrđen je Zakonom o akreditaciji („Sl. list CG“ br. 54/09) i Odlukom o osnivanju Akreditacionog tijela Crne Gore („Sl. list RCG“ br. 21/07). Zakon o akreditaciji sadrži najvažnije odredbe iz Uredbe (EC) 765/2008 koje se odnose na akreditaciju. Ovim zakonom uređuje se osnivanje i djelatnost Akreditacionog tijela Crne Gore (u daljem tekstu ATCG), način i postupak akreditacije kao i druga pitanja od značaja za akreditaciju. Podzakonski akt ovog zakona, Odluka o osnivanju Akreditacionog tijela Crne Gore bliže uređuje djelatnosti, organe i način funkcionisanja nacionalnog akreditacionog tijela.

ATCG je osnovano od strane Vlade Crne Gore kao jedino nacionalno akreditaciono tijelo koje obavlja poslove akreditacije vodeći se principima nezavisnosti, nepristrasnosti i objektivnosti. Odgovornosti i zadaci ATCG-a su jasno razdvojeni od odgovornosti i zadataka drugih nacionalnih organa. ATCG je neprofitna organizacija i radi izbjegavanja sukoba interesa nema vlasnička prava ili druge finansijske ili upravljačke interese u tijelima za ocjenjivanje

usaglašenosti. Opšta akta koja regulišu poslovanje ATCG-a, Godišnji Program rada, Izvještaj o radu, Registar akreditovanih tijela sa obimima akreditacija i druge relevantne informacije su dostupne javnosti. ATCG svoju djelatnost obavlja u skladu sa Zakonom o akreditaciji, Odlukom o osnivanju, Statutom Akreditacionog tijela Crne Gore, kao i internim pravilima i procedurama ATCG (12 internih pravila i 7 procedura). Takođe, ATCG svoju djelatnost obavlja poštujući zahtjeve standarda *MEST EN ISO/IEC 17011:2010 – Ocjenjivanje usaglašenosti – Opšti zahtjevi za akreditaciona tijela koja akredituju tijela za ocjenjivanje usaglašenosti*, i poštujući pravila evropskih i međunarodnih organizacija iz oblasti akreditacije (EA, ILAC i IAF).

U radu upravljačkih, stručnih i savjetodavnim tijela ATCG-a uključeni su i učestvuju predstavnici većine potencijalnih zainteresovanih strana.

ATCG vodi i ažurira registar akreditovanih tijela za ocjenu usaglašenosti. Zaključno sa martom 2014. godine, u sistemu akreditacije postoji ukupno dvadesetjedno (21) tijelo za ocjenu usaglašenosti akreditovano od strane ATCG-a, od kojih petnaest (15) pripadaju grupi ispititnih laboratorija, dva (2) grupi laboratorija za etaloniranje, tri (3) grupi kontrolna tijela i jedno (1) grupi sertifikacionih tijela za sertifikaciju proizvoda.

ATCG ima 8 (osam) stalno zaposlenih izvršioaca i registrovanih 9 vodećih ocjenjivača, 17 tehničkih ocjenjivača i 17 tehničkih eksperata. U nedostatku ocjenjivača i eksperata sa teritorije Crne Gore, ATCG za potrebe ocjenjivanja angažuje ocjenjivače i eksperte drugih nacionalnih akreditacionih tijela.

Od svog osnivanja, ATCG posluje u iznajmljenom prostoru koji nije u potpunosti adekvatan. IT sistem (hardver i softver) koji služi kao podrška radu ATCG-a nije na zadovoljavajućem nivou.

U procesu harmonizacije nacionalnog zakonodavstva sa relevantnim EU zakonodavstvom, a kada je potrebno predvidjeti i propisati postupak ocjene usaglašenosti, akreditacija biva sve više prepoznata kao najpouzdaniji dokaz kompetentnosti tijela za ocjenu usaglašenosti prilikom njihovog ovlašćivanja od strane nadležnih organa.

ATCG učestvuje u radu Evropske kooperacije za akreditaciju (EA) i njen je punopravni član od novembra 2011. godine, pridruženi je član Međunarodne organizacije za akreditaciju laboratorija (ILAC) od 2009. godine i ima intenzivnu saradnju sa akreditacionim tijelima u regionu, sa kojima je potpisalo bilateralne sporazume o saradnji (Srbija - ATS, Bosna i Hercegovina - BATA, Makedonija - IARM, Hrvatska - HAA i Albanija - DA).

ATCG za sada nije potpisalo multilateralni sporazum sa EA (EA MLA) kojim bi se i formalno potvrdilo da je sistem akreditacije u Crnoj Gori ekvivalentan i na istom nivou sa sistemima akreditacije u državama članicama EU čija su nacionalna akreditaciona tijela potpisnice ovog sporazuma. Iako je ATCG predano radilo na svim aspektima neophodnim za potpisivanje EA MLA sporazuma, iz razloga nedostatka odgovarajućih finansijskih resursa potrebnih za ove namjene podnošenje aplikacije za potpisivanje EA MLA je prolongirano.

Prvenstveno zbog ekonomske krize, visina sredstva koja je na godišnjem nivou bila opredjeljivana iz Budžeta Crne Gore za potrebe rada ATCG-a bilježi konstantan opadajući trend, što dovodi u pitanje nesmetan rad ATCG-a i njegovu finansijsku stabilnost.

4. IZJAVA O MISIJI I VIZIJI

MISIJA

Uspostaviti, održavati, stalno razvijati i promovirati savremen i transparentan sistem akreditacije u Crnoj Gori u skladu sa najboljom evropskom i međunarodnom praksom

VIZIJA

Nacionalno akreditaciono tijelo svojim kompetentnim radom, članstvom u evropskim i međunarodnim organizacijama za akreditaciju, sprovođenjem relevantnih multilateralnih sporazuma i svojim ugledom obezbjeđuje prepoznatljivost i priznavanje nacionalnog sistema akreditacije na regionalnom i međunarodnom nivou. Zainteresovane strane daju zajednički doprinos razvoju nacionalnog sistema akreditacije čime se akreditacija prepoznaje kao najpouzdaniji dokaz kompetentnosti tijela za ocjenu usaglašenosti i na taj način osigurava povjerenje u rezultate ispitivanja, etaloniranja, kontrolisanja i sertifikacije

5. STRATEŠKI CILJEVI

Strateški ciljevi koji će u periodu 2015-2018 godine usmjeravati dalji razvoj sistema akreditacije u Crnoj Gori, a ujedno doprinijeti ostvarivanju postavljene misije i vizije, su:

- Usvajati i implementirati evropske politike i pravila u oblasti akreditacije
- Ispunjavati obaveze koje proističu iz članstva nacionalnog akreditacionog tijela u evropskim i međunarodnim organizacijama za akreditaciju
- Jačati administrativno-tehničke kapacitete nacionalnog akreditacionog tijela
- Povećati uključenost zainteresovanih strana
- Osnažiti korišćenje akreditacije u kreiranju i sprovođenju javnih politika
- Jačati međunarodnu saradnju u oblasti akreditacije
- Osiguravati stabilne izvore finansiranja potrebne za rad nacionalnog akreditacionog tijela.

Radi boljeg uvida u međusobnu relaciju i konzistentnost, na Slici 1 dat je grafički prikaz odnosa predhodno definisanih strateških ciljeva sa uspostavljenom misijom i vizijom.

MISIJA

Uspostaviti, održavati, stalno razvijati i promovirati savremen i transparentan sistem akreditacije u Crnoj Gori u skladu sa najboljom evropskom i međunarodnom praksom

VIZIJA

Nacionalno akreditaciono tijelo svojim kompetentnim radom, članstvom u evropskim i međunarodnim organizacijama za akreditaciju, sprovođenjem relevantnih multilateralnih sporazuma i svojim ugledom obezbjeđuje prepoznatljivost i priznavanje nacionalnog sistema akreditacije na regionalnom i međunarodnom nivou. Zainteresovane strane daju zajednički doprinos razvoju nacionalnog sistema akreditacije čime se akreditacija prepoznaje kao najpouzdaniji dokaz kompetentnosti tijela za ocjenu usaglašenosti i na taj način osigurava povjerenje u rezultate ispitivanja, etaloniranja, kontrolisanja i sertifikacije

Slika 1 – Odnos strateških ciljeva sa utvrđenom misijom i vizijom

U tekstu koji slijedi detaljno su razrađeni navedeni strateški ciljevi, kroz definisanje rezultata koji se žele ostvariti do kraja 2018. godine i propisivanje aktivnosti koje vode ka njihovom ostvarivanju, uz utvrđivanje rokova i odgovornosti za sprovođenje tih aktivnosti, kao i navođenje indikatora i izvora verifikacije pomoću kojih se može mjeriti stepen efikasnosti preduzetih mjera.

5.1 Strateški cilj 1: Usvajati i implementirati evropske politike i pravila u oblasti akreditacije

Očekivani rezultat (R1): Nacionalni sistem akreditacije je uspostavljen i funkcioniše u skladu sa važećim evropskim i međunarodnim pravilima i dobrom praksom

Aktivnosti:

A.1.1 Harmonizacija nacionalnog zakonodavnog okvira u oblasti akreditacije sa relevantnim EU zakonodavstvom

opis aktivnosti: Aktivnost se sprovodi sa ciljem da osigura da nacionalno zakonodavstvo ostane usaglašeno sa važećim evropskim zakonodavstvom u oblasti akreditacije, a istovremeno da bude razumljivo i prihvatljivo od svih zainteresovanih strana.

odgovornosti: Odgovornost za sprovođenje ove aktivnosti ima ministarstvo nadležno za poslove infrastrukture kvaliteta (ME) kroz praćenje razvoja evropskog zakonodavstva u oblasti akreditacije i pripremu odgovarajućeg nacionalnog zakonodavstva. U sprovođenju navedene aktivnosti učestvuje ATCG dajući svoj stručni doprinos u pripremi predmetnog nacionalnog zakonodavstva, a po potrebi učestvuju i druge zainteresovane strane.

plan realizacije: Aktivnost sprovesti onda kada dodje do izmjena u zakonodavstvu EU koje uređuje oblast akreditacije.

Indikatori: Nivo usaglašenosti nacionalnog zakonodavstva sa relevantnim evropskim zakonodavstvom.

izvori verifikacije: Izvještaji EK u vezi sa napretkom Crne Gore (vezano za oblast akreditacije), izvještaji eksperata EU u vezi sa stanjem u oblasti akreditacije, izvještaji generisani tokom EA MLA "peer evaluation" ocjenjivanja i sl.

A.1.2 Implementacija važećeg zakonodavnog okvira, zahtjeva standarda MEST EN ISO/IEC 17011 i pravila evropskih/međunarodnih organizacija za akreditaciju (EA/ILAC/IAF) koji propisuju način rada nacionalnog akreditacionog tijela

opis aktivnosti: Aktivnost se sprovodi sa ciljem da osigura da ATCG, kao nacionalno akreditaciono tijelo i osnova cjelokupnog sistema akreditacije, svoj rad trajno i u potpunosti obavlja u skladu sa važećim zakonskim okvirom, zahtjevima važeće verzije standarda MEST EN ISO/IEC 17011 i zahtjevima i preporukama koje propisuju evropske/međunarodne organizacije za akreditaciju.

odgovornosti: Odgovornost za sprovođenje ove aktivnosti ima ATCG, koje svoj rad mora obavljati u skladu sa navedenim pravilima. U sprovođenju aktivnosti učestvuju ministarstvo nadležno za poslove infrastrukture kvaliteta (ME) i ministarstvo nadležno za finansije (MF) koji, u skladu sa Zakonom o akreditaciji (čl.16), vrše nadzor nad radom ATCG-a u domenu svojih nadležnosti.

plan realizacije: Po završetku svake poslovne godine ATCG je dužno podnijeti izvještaj o radu i finansijski izvještaj nadležnim organima državne uprave u svrhu sprovođenja nadzora. Najmanje jednom godišnje ATCG je dužno sprovesti aktivnosti interne provjere i preispitivanje od strane rukovodstva u skladu sa utvrđenim procedurama kako bi se potvrdilo ispunjenje zahtjeva standarda MEST EN ISO/IEC 17011. Najmanje jednom godišnje ATCG je dužno sprovesti aktivnosti preispitivanja i ažuriranja pravila akreditacije i prateće dokumentacije.

indikatori: Nivo implementacije zakonodavnog okvira i zahtjeva standarda MEST EN ISO/IEC 17011, broj i nalazi sprovedenih internih provjera i preispitivanja od strane rukovodstva, broj preispitanih i ažuriranih pravila akreditacije i pratećih dokumenata i sl.

izvori verifikacije: Godišnji izvještaji o radu ATCG-a sa finansijskim izvještajem, izvještaji generisani tokom EA MLA "peer evaluation" ocjenjivanja, izvještaji sa internih provjera i preispitivanja od strane rukovodstva ATCG i sl.

A.1.3 Akreditovanje tijela za ocjenu usaglašenosti i praćenje njihove kompetentnosti

opis aktivnosti: Aktivnost, koja je ujedno i ključna aktivnost ATCG-a, se sprovodi sa ciljem da osigura da akreditovana tijela za ocjenu usaglašenosti u periodu važenja sertifikata o akreditaciji trajno održavaju kompetentnost za obavljanje poslova iz dodijeljenog obima akreditacije, čime se stiče povjerenje u akreditaciju kod svih zainteresovanih strana.

odgovornosti: Odgovornost za sprovođenje ove aktivnosti ima ATCG kroz funkciju sprovođenja postupka akreditacije, dodjeljivanja sertifikata o akreditaciji i kasnijeg redovnog nadzora nad akreditovanim tijelima za ocjenu usaglašenosti. U sprovođenju navedene aktivnosti učestvuju tijela za ocjenu usaglašenosti koja u cilju dobijanja/održavanja akreditacije moraju svoj rad obavljati u skladu sa zahtjevima relevantnih standarda (MEST EN ISO/IEC 17025, MEST EN ISO/IEC 17020, MEST EN ISO/IEC 17065,...) i sa pravilima akreditacije koje utvrđuje ATCG.

plan realizacije: Po podnešenom zahtjevu za akreditaciju sprovesti postupak akreditacije tijela za ocjenu usaglašenosti u skladu sa relevantnim standardom i pravilima akreditacije. Na godišnjem nivou pratiti kompetentnost akreditovanih tijela za ocjenu usaglašenosti u skladu sa Planom redovnih nadzornih posjeta i ponovnog ocjenjivanja akreditovanih organizacija.

indikatori: Broj sprovedenih postupaka akreditacije, broj sprovedenih redovnih nadzornih posjeta i ponovnog ocjenjivanja, broj akreditovanih tijela za ocjenu usaglašenosti, uspješnost učešća akreditovanih laboratorija u međulaboratorijskim poređenjima i PT šemama i sl.

izvori verifikacije: Registar akreditovanih tijela za ocjenu usaglašenosti, godišnji izvještaji o radu ATCG-a, izvještaji generisani tokom EA MLA "peer evaluation" ocjenjivanja, izvještaji sa učešća akreditovanih laboratorija u međulaboratorijskim poređenjima i PT šemama i sl.

5.2 Strateški cilj 2: Ispunjavati obaveze koje proističu iz članstva nacionalnog akreditacionog tijela u evropskim i međunarodnim organizacijama za akreditaciju

Očekivani rezultat (R2): Nacionalno akreditaciono tijelo ima status punopravnog člana EA i potpisnika EA MLA sporazuma, kao i status punopravnog člana IAF i ILAC i potpisnika IAF/ILAC MRA sporazuma

Aktivnosti:

A.2.1 Održavati status punopravnog članstva nacionalnog akreditacionog tijela u EA, kao i ostvariti, a zatim i održavati, isti status u ILAC/IAF

opis aktivnosti: Aktivnost se sprovodi sa ciljem da obezbijedi da ATCG održava status punopravnog člana u evropskim (EA) i ostvari i održava isti status članstva u međunarodnim organizacijama za akreditaciju (ILAC i IAF).

odgovornosti: Odgovornost za sprovođenje ove aktivnosti ima ATCG kroz ispunjavanje uslova za punopravno članstvo u evropskim/međunarodnim organizacijama za akreditaciju. U sprovođenju navedene aktivnosti učestvuju ministarstvo nadležno za poslove infrastrukture kvaliteta i ministarstvo nadležno za finansije koji, u skladu sa Zakonom o akreditaciji i Uredbom EC 765/2008, na godišnjem nivou obezbjeđuju finansijske resurse (za plaćanje članarine i sl.) neophodne za ostvarivanje i održavanje punopravnog članstva ATCG-a u ovim organizacijama.

plan realizacije: Trajno održavati punopravno članstvo u EA. Do kraja 2017. godine ostvariti status punopravnog člana u ILAC i IAF, nakon čega trajno održavati ovaj status članstva.

indikatori: Status članstva ATCG u EA, ILAC, IAF i sl.

izvori verifikacije: Izvještaji EA, ILAC i IAF o članovima i njihovom statusu članstva i sl.

A.2.2 Potpisivanje i održavanje multilateralnog sporazuma sa EA (EA MLA)

opis aktivnosti: Aktivnost se sprovodi sa ciljem da osigura da ATCG ostvari status potpisnika multilateralnog sporazuma EA MLA za one oblasti akreditacije gdje postoji nacionalni interes. Potpisivanje sporazuma EA MLA je ujedno priznanje da je nacionalni sistem akreditacije u potpunosti kompatibilan sa evropskim, tj. na istom nivou sa sistemima akreditacije zemalja članica EU. Istovremeno, potpisivanjem sporazuma EA-MLA, sertifikati koje izdaju crnogorska tijela za ocjenu usaglašenosti akreditovana od strane ATCG bili bi priznati na teritoriji EU kao relevantni i pouzdani.

odgovornosti: Odgovornost za sprovođenje ove aktivnosti ima ATCG u smislu ispunjavanja uslova za potpisivanje i održavanje sporazuma EA MLA. U sprovođenju navedene aktivnosti učestvuju ministarstvo nadležno za poslove infrastrukture kvaliteta i

ministarstvo nadležno za finansije koji, u skladu sa Zakonom o akreditaciji i Uredbom EC 765/2008, obezbjeđuju finansijske resurse (za pripremu aplikacije, sprovođenje „peer evaluation“ ocjenjivanja i sl.) neophodne za potpisivanje i održavanje EA MLA sporazuma.

plan realizacije: Do kraja 2016. godine ostvariti status potpisnika sporazuma EA MLA u oblastima akreditacije gdje postoji nacionalni interes. Nakon potpisivanja sporazuma EA MLA, održavati status potpisnika i po potrebi sporazumom obuhvatiti nove oblasti akreditacije.

indikatori: Status ATCG u vezi sa EA MLA, oblasti akreditacije u kojima je ATCG potpisnik EA MLA i sl.

izvori verifikacije: Izvještaji EA o potpisnicima EA MLA sporazuma i oblastima akreditacije koje su obuhvaće relevantnim sporazumom i sl.

A.2.3 Potpisivanje i održavanje multilateralnih sporazuma sa ILAC (ILAC MRA) i IAF (IAF MRA)

opis aktivnosti: Aktivnost se sprovodi sa ciljem da osigura da ATCG ostvari status potpisnika multilateralnih sporazuma ILAC MRA i IAF MRA za one oblasti akreditacije gdje postoji nacionalni interes, što bi omogućilo da izvještaji/sertifikati koje izdaju akreditovana tijela za ocjenu usaglašenosti iz Crne Gore budu priznati globalno.

odgovornosti: Odgovornost za realizaciju ove aktivnosti ima ATCG u smislu ispunjavanja uslova za potpisivanje sporazuma ILAC MRA i IAF MRA.

plan realizacije: Do kraja 2017. godine potpisati sporazume ILAC MRA i IAF MRA. Nakon potpisivanja sporazuma ILAC MRA i IAF MRA trajno održavati status potpisnika.

indikatori: Status ATCG u vezi sa ILAC MRA i sl.

izvori verifikacije: Izvještaji ILAC i IAF o potpisnicima MRA sporazuma i sl.

5.3 Strateški cilj 3: Jačati administrativno-tehničke kapacitete nacionalnog akreditacionog tijela

Očekivani rezultat (R3): Administrativno-tehnički kapaciteti nacionalnog akreditacionog tijela omogućavaju sprovođenje poslova akreditacije na visokom profesionalnom nivou, osiguravajući zadovoljenje potreba i očekivanja svih zainteresovanih strana

Aktivnosti:

A.3.1 Obezbjeđivanje potrebnih ljudskih i adekvatnih prostorno-tehničkih, IT i drugih resursa neophodnih za efektivan i efikasan rad nacionalnog akreditacionog tijela

opis aktivnosti: Aktivnost se sprovodi sa ciljem ostvarivanja opštih uslova neophodnih za rad i funkcionisanje ATCG-a.

odgovornosti: Odgovornost za sprovođenje ove aktivnosti imaju ministarstvo nadležno za poslove infrastrukture kvaliteta (ME) i ministarstvo nadležno za finansije (MF) koji su, u skladu sa Zakonom o akreditaciji (čl.13) i Uredbom EC 765/2008 (čl.4), u obavezi obezbijediti potrebne finansijske i ljudske resurse neophodne za nesmetan rad ATCG-a. U sprovođenju navedene aktivnosti učestvuje ATCG dajući prijedlog potrebnih ljudskih, prostornih, materijalnih i drugih resursa.

plan realizacije: U periodu od 2015-2018 godine obezbijediti zapošljavanje ukupno četiri novozaposlena u ATCG-u i to prijemom po jednog novozaposlenog na godišnjem nivou. Do kraja 2017. godine trajno riješiti pitanje smještaja ATCG-a obezbjeđivanjem adekvatnog poslovnog prostora. Do kraja 2015. godine u ATCG-u instalirati i pustiti u funkciju adekvatnu IT (hardver i softver) i drugu potrebnu opremu.

indikatori: Broj novozaposlenih u ATCG-u na godišnjem nivou, specifikacija radnog prostora, specifikacija IT i druge opreme i sl.

izvori verifikacije: Dokumentacija ATCG-a koja se odnosi na sistematizaciju radnih mjesta i zaposlene, dokumentacija ATCG-a koja se odnosi na poslovni prostor, dokumentacija ATCG-a koja se odnosi na IT sistem i prateću opremu i sl.

A.3.2 Jačanje kompetentnosti osoblja zaposlenog u nacionalnom akreditacionom tijelu

opis aktivnosti: Aktivnost se sprovodi sa ciljem poboljšanja efektivnosti i efikasnosti rada ATCG-a kroz edukaciju i jačanje kompetentnosti zaposlenih.

odgovornosti: Odgovornost za sprovođenje ove aktivnosti ima ATCG u smislu organizovanja obuka za zaposlene.

plan realizacije: Na godišnjem nivou, a u skladu sa Planom obuke, za svakog zaposlenog u ATCG izdvojiti najmanje deset radnih dana za obuku namijenjenu povećanju kompetentnosti pri obavljanju stručnih i organizacionih poslova u akreditacionom tijelu.

indikatori: Broj radnih dana namijenjenih obuci zaposlenih u ATCG-u, efektivnost sprovedene obuke i sl

izvori verifikacije: godišnji izvještaji o radu ATCG-a, izvještaji generisani tokom EA MLA "peer evaluation" ocjenjivanja, izvještaji o sprovedenim obukama za zaposlene, sertifikati sa obuke i sl.

A.3.3 Jačanje kompetentnosti članova upravljačkih, savjetodavnih i stručnih tijela nacionalnog akreditacionog tijela

opis aktivnosti: Aktivnost se sprovodi sa ciljem poboljšavanja efektivnosti i efikasnosti rada upravljačkih, savjetodavnih i stručnih tijela ATCG-a kroz edukaciju i jačanje kompetentnosti članova ovih tijela.

odgovornosti: Odgovornost za sprovođenje ove aktivnosti ima ATCG u smislu obezbjeđenja edukacije namijenjene jačanju kompetentnosti članova radnih tijela.

plan realizacije: Na godišnjem nivou realizovati najmanje jednu radionicu/seminar/obuku namijenjenu jačanju kompetentnosti članova radnih tijela ATCG-a.

indikatori: Broj radionica, seminara i obuka namijenjenih članovima radnih tijela, broj i struktura članova radnih tijela prisutnih na ovim dešavanjima, efektivnost ostvarenih rezultata obuke i sl.

izvori verifikacije: godišnji izvještaji o radu ATCG-a, izvještaji generisani tokom EA MLA "peer evaluation" ocjenjivanja, izvještaji sa radionica, seminara i obuka namijenjenih članovima radnih tijela i sl.

A.3.4 Jačanje kompetentnosti ocjenjivača nacionalnog akreditacionog tijela i povećanje broja ocjenjivača iz Crne Gore

opis aktivnosti: Aktivnost se sprovodi sa ciljem poboljšavanja efektivnosti i efikasnosti rada ocjenjivačkih timova ATCG-a kroz edukaciju vodećih ocjenjivača, tehničkih

ocjenjivača i tehničkih eksperata. Takođe, aktivnost ima za cilj povećanje broja ocjenjivača iz Crne Gore edukacijom kandidata za ova zvanja.

odgovornosti: Odgovornost za sprovođenje ove aktivnosti ima ATCG u smislu organizovanja specijalističkih obuka za ocjenjivače/eksperte.

plan realizacije: Na godišnjem nivou organizovati najmanje tri specijalističke obuke za ocjenjivače/eksperte kao i kandidate za ova zvanja u cilju povećanja njihove kompetentnosti i povećanju broja ocjenjivača/ekspersata u Registru ocjenjivača ATCG-a.

indikatori: Broj specijalističkih obuka namijenjenih ocjenjivačima/ekspertima ATCG-a, broj i struktura prisutnih na obuci, efektivnost ostvarenih rezultata obuke, broj ocjenjivača/ekspersata u Registru ocjenjivača ATCG-a i sl.

izvori verifikacije: Godišnji izvještaji o radu ATCG-a, izvještaji generisani tokom EA MLA "peer evaluation" ocjenjivanja, izvještaji o sprovedenim obukama za ocjenjivače/eksperte, Registar ocjenjivača ATCG-a i sl.

5.4 Strateški cilj 4: Povećati uključenost zainteresovanih strana

Očekivani rezultat (R4): Zainteresovane strane su informisane, uključene i doprinose razvoju sistema akreditacije

Aktivnosti:

A.4.1 Identifikacija zainteresovanih strana, njihovih potreba i očekivanja

opis aktivnosti: Aktivnost se sprovodi sa ciljem uspostavljanja i primjene mehanizama za identifikovanje zainteresovanih strana, utvrđivanje njihovih potreba i očekivanja, kao i praćenje zadovoljstva zainteresovanih strana u odnosu na akreditaciju i sistem akreditacije.

odgovornosti: Odgovornost za sprovođenje ove aktivnosti ima ATCG kroz uspostavljanje i primjenu mehanizama za identifikaciju, utvrđivanje potreba i očekivanja zainteresovanih strana, kao i analizu prikupljenih podataka radi preduzimanje mjera za poboljšanje sistema akreditacije u okviru svojih nadležnosti.

plan realizacije: Na godišnjem nivou realizovati najmanje jednu radionicu i sprovesti najmanje jednu anketu sa ciljem identifikacije zainteresovanih strana, utvrđivanja njihovih potreba i očekivanja, kao i njihovog zadovoljstva u odnosu na akreditaciju.

ndikatori: Broj organizovanih radionica sa ciljem prikupljanja podataka o zadovoljstvu i očekivanjima zainteresovanih strana, broj i rezultati sprovedenih anketa i sl.

izvori verifikacije: Godišnji izvještaji o radu ATCG-a, izvještaji sa radionica namijenjenih generisanju podataka o zadovoljstvu, potrebama i očekivanjima zainteresovanih strana, anketa o zadovoljstvu, potrebama i očekivanjima zainteresovanih strana i sl. i sl.

A.4.2 Informisanje zainteresovanih strana o akreditaciji i radu nacionalnog akreditacionog tijela

opis aktivnosti: Aktivnost se sprovodi sa ciljem obezbjeđivanja transparentnosti rada ATCG-a, kao i pouzdanog i pravovremenog informisanja zainteresovanih strana

odgovornosti: Odgovornost za sprovođenje ove aktivnosti ima ATCG u smislu ažuriranja i unapređenja web portala, objavljivanja i pružanja informacija za potrebe zainteresovanih strana, objavljivanja biltena i drugih stručnih tekstova.

plan realizacije: Do kraja 2015. godine izvršiti reinženjering postojećeg web portala u cilju što boljeg pružanja informacija i komunikacije sa zainteresovanim stranama. Nakon

uspostavljanja novog web portala redovno ga održavati i ažurirati sa relevantnim informacijama od interesa za korisnike i javnost uopšte. Na godišnjem nivou publikovati bilten ATCG-a i objavljivati druge stručne i promotivne tekstove iz oblasti akreditacije.

indikatori: Rezultati anketa o zadovoljstvu zainteresovanih strana, broj objavljenih biltena, brošura i stručnih tekstova iz oblasti akreditacije i sl.

izvori verifikacije: Godišnji izvještaji o radu ATCG-a, anketa o upotrebi i kvalitetu web portala ATCG-a, anketa o dostupnosti relevantnih informacija i transparentnosti rada ATCG, publikovani bilteni, brošure, stručni tekstovi i sl.

A.4.3 Podizanje svijesti zainteresovanih strana o ulozi i značaju akreditacije

opis aktivnosti: Aktivnost se sprovodi sa ciljem edukacije zainteresovanih strana u vezi sa opštim temama o ulozi i značaju akreditacije, kao i specifičnim temama vezanim za pojedine oblasti akreditacije.

odgovornosti: Odgovornost za sprovođenje ove aktivnosti ima ATCG kroz organizaciju obuka/seminara za zainteresovane strane i promovisanja akreditacije putem medija. U sprovođenju navedene aktivnosti učestvuju resorna ministarstva kroz podršku organizaciji i realizaciji obuka i promotivnih dešavanja.

plan realizacije: Na godišnjem nivou realizovati najmanje tri obuke/seminara za zainteresovane strane po opštim/specifičnim temama akreditacije. Na godišnjem nivou realizovati najmanje dva promotivna događaja u cilju promocije akreditacije putem medija. Na godišnjem nivou izdavati i distribuirati brošure i drugi propagandni materijal o akreditaciji uopšte i po pojedinim oblastima akreditacije.

indikatori: Broj realizovanih obuka/seminara za zainteresovane strane, broj i struktura učesnika, broj i vrsta promotivnih dešavanja i sl.

izvori verifikacije: Godišnji izvještaji o radu ATCG-a, izvještaji sa seminara/obuka namijenjenih podizanju svijesti o akreditaciji, izvještaji o promotivnim aktivnostima i sl.

A.4.4 Motivisanje tijela za ocjenu usaglašenosti da svoju kompetentnost dokažu akreditacijom

opis aktivnosti: Aktivnost se sprovodi sa ciljem povećanja broja akreditovanih tijela za ocjenu usaglašenosti koja učestvuju u nacionalnom sistemu akreditacije.

odgovornosti: Odgovornost za sprovođenje ove aktivnosti ima ATCG kroz ostvarivanje direktnog kontakta sa organizacijama koje imaju potencijal da budu akreditovane.

plan realizacije: Na godišnjem nivou ostvariti najmanje deset kontakata sa organizacijama – potencijalnim kandidatima za akreditaciju u cilju promocije uloge i značaja akreditacije i njihove motivacije da se akredituju.

indikatori: Broj ostvarenih kontakata sa organizacijama, broj akreditovanih tijela za ocjenu usaglašenosti u Registru akreditovanih tijela za ocjenu usaglašenosti i sl.

izvori verifikacije: Godišnji izvještaji o radu ATCG-a, zapisnici sa inicijalnih sastanaka sa organizacijama - potencijalnim kandidatima za akreditaciju, Registar akreditovanih tijela za ocjenu usaglašenosti i sl.

A.4.5 Obezbijeđivanje adekvatne zastupljenosti zainteresovanih strana u upravljačkim, savjetodavnim i stručnim tijelima nacionalnog akreditacionog tijela

opis aktivnosti: Aktivnost se sprovodi sa ciljem ostvarivanja nezavisnosti i nepristrasnosti ATCG-a kroz uključivanje zainteresovanih strana u rad njegovih upravljačkih,

savjetodavnih i stručnih tijela. Uključivanje zainteresovanih strana je preduslov za sticanje povjerenja u rad ATCG-a.

odgovornosti: Odgovornost za sprovođenje ove aktivnosti ima ATCG kroz obezbjeđivanje mehanizama za uključivanje zainteresovanih strana u rad njegovih tijela, pri tome vodeći računa o njihovoj adekvatnoj zastupljenosti i sprečavanju preovladavanja pojedinačnih interesa. U sprovođenju navedene aktivnosti učestvuje ministarstvo nadležno za poslove infrastrukture kvaliteta kroz delegiranje predstavnika u rad Upravnog i Nadzornog odbora ATCG-a shodno Odluci o osnivanju ATCG-a (čl.8 i čl.13), kao i druga resorna ministarstva kroz delegiranje svojih predstavnika u rad savjetodavnih i stručnih tijela ATCG-a.

plan realizacije: Do kraja I kvartala 2015. godine ATCG će preispitati interna akta koja regulišu sastav savjetodavnih i stručnih tijela i po potrebi revidirati ova dokumenta kako bi se obezbijedila adekvatna zastupljenost svih zainteresovanih strana u radu ovih organa. U toku 2015. godine, resorna ministarstva će u skladu sa svojim potrebama delegirati svoje predstavnike za rad u savjetodavnim i stručnim tijelima ATCG-a, ukoliko to već predhodno nijesu uradili.

indikatori: Struktura članstva u organima/tijelima ATCG-a i sl.

izvori verifikacije: Godišnji izvještaji o radu ATCG-a, izvještaji generisani tokom EA MLA "peer evaluation" ocjenjivanja, akta koja uređuju rad i strukturu upravljačkih, savjetodavnih i stručnih tijela ATCG-a, rješenja o imenovanju članova radnih tijela i sl.

5.5 Strateški cilj 5: Osnažiti korišćenje akreditacije u kreiranju i sprovođenju javnih politika

Očekivani rezultat (R5): Prilikom kreiranja i sprovođenja javnih politika, a kada je potrebno predvidjeti i sprovesti postupke ocjenjivanja usaglašenosti, koristi se akreditacija kao najpouzdaniji dokaz kompetentnosti tijela za ocjenu usaglašenosti

Aktivnosti:

A.5.1 Ostvarivanje saradnje između nadležnih organa i nacionalnog akreditacionog tijela u postupku pripreme tehničkog i drugog zakonodavstva koje uključuje pitanja u vezi sa akreditacijom i ocjenom usaglašenosti

opis aktivnosti: Aktivnost se sprovodi sa ciljem da se akreditacija obuhvati i pravilno referencira u tehničkom i drugom nacionalnom zakonodavstvu kada god je potrebno predvidjeti i propisati postupak ocjene usaglašenosti.

odgovornosti: Odgovornost za sprovođenje ove aktivnosti imaju resorna ministarstva kroz iniciranje i ostvarivanje saradnje sa ATCG-om po navedenim pitanjima. U sprovođenju aktivnosti učestvuje ATCG kroz participaciju i saradnju sa resornim ministarstvima u postupku pripreme zakonodavstva.

plan realizacije: Resorna ministarstva će u pripremi nacionalnog zakonodavstva, kada god je potrebno u skladu sa evropskom praksom predvidjeti i propisati postupak ocjene usaglašenosti, konsultovati i tražiti stručno mišljenje ATCG-a.

indikatori: Broj i vrsta zajedničkih aktivnosti resornih ministarstava i ATCG-a na pripremi nacionalnog zakonodavstva i sl.

izvori verifikacije: Evidencija o učešću predstavnika ATCG u radnim grupa za pripremu nacionalnog zakonodavstva, evidencija o komentarima ATCG-a na nacрте zakona i podzakonskih akata, lista nacionalnog zakonodavstva koje se poziva na akreditaciju i sl.

A.5.2 Upotreba akreditacije u postupku ovlašćivanja i imenovanja tijela za ocjenu usaglašenosti *opis aktivnosti: Aktivnost se sprovodi sa ciljem da osigura da ovlašćena/imenovanja tijela za ocjenu usaglašenosti budu i ostanu kompetentna za obavljanje poslova za koji su ovlašćeni/imenovani, pri čemu se u postupku ovlašćivanja/imenovanja koristi akreditacija kao najpouzdaniji poznati dokaz za utvrđivanje i praćenje kompetentnosti tijela za ocjenu usaglašenosti.*

odgovornosti: Odgovornost za sprovođenje ove aktivnosti imaju resorna ministarstva kroz funkciju nadležnosti ovlašćivanja/imenovanja tijela za ocjenu usaglašenosti. U sprovođenju navedene aktivnosti učestvuje ATCG kroz akreditovanje tijela za ocjenu usaglašenosti za potrebe ovlašćivanja/imenovanja, kao i praćenje njihovw kompetentnosti.

plan realizacije: Aktivnost je trajnog karaktera. Resorna ministarstva će u postupku ovlašćivanja/imenovanja tijela za ocjenu usaglašenosti cijeniti akreditaciju kao dokaz njihove kompetentnosti.

indikatori: Broj akreditovanih tijela za ocjenu usaglašenosti ovlašćenih/imenovanih od strane resornih ministarstava i sl.

izvori verifikacije: Lista ovlašćenih/imenovanih tijela za ocjenu usaglašenosti, Registar akreditovanih tijela za ocjenu usaglašenosti i sl.

A.5.3 Razvijanje novih oblasti (šema) akreditacije u skladu sa potrebama zainteresovanih strana *opis aktivnosti: Aktivnost se sprovodi sa ciljem da pored već uspostavljenih i razvijenih šema akreditacije (akreditacija laboratorija, kontrolnih tijela, sertifikacionih tijela za proizvode i sl) omogući razvijanje novih šema akreditacije (npr. akreditacija osoblja, akreditacija EMAS verifikatora i sl) na osnovu iskazanih potreba i zahtjeva zainteresovanih strana.*

odgovornosti: Odgovornost za sprovođenje ove aktivnosti ima ATCG kroz praćenje potreba zainteresovanih strana i razvoj relevantnih šema akreditacije

plan realizacije: Na osnovu zahtjeva zainteresovanih strana, a ukoliko postoji opravdana potreba i javni interes, pokrenuti postupak razvoja nove šeme akreditacije u skladu sa pravilima evropskih i međunarodnih organizacija za akreditaciju.

indikatori: Uspostavljene šeme akreditacije i sl.

izvori verifikacije: Godišnji izvještaji o radu ATCG-a, podaci ATCG-a o uspostavljenim šemama akreditacije i sl.

A.5.4 Jačanje saradnje nacionalnog akreditacionog tijela sa drugim relevantnim institucijama, organizacijama i udruženjima, a prvenstveno sa institucijama infrastrukture kvaliteta

opis aktivnosti: Aktivnost se sprovodi u cilju stvaranja sinergije za jačanje nacionalnog sistema akreditacije, a ujedno i sistema infrastrukture kvaliteta, putem saradnje relevantnih institucija.

odgovornosti: Odgovornost za sprovođenje ove aktivnosti ima ATCG kroz iniciranje i/ili ostvarivanje saradnje sa drugim relevantnim institucijama.

plan realizacije: ATCG će u kontinuitetu inicirati saradnju i/ili saradjivati sa drugim relevantnim institucijama na obostranu korist, u interesu nacionalnog sistema akreditacije i interesu društva.

indikatori: Broj i predmet ugovora o saradnji između ATCG i drugih relevantnih institucija, broj i vrsta realizovanih zajedničkih aktivnosti i sl.

izvori verifikacije: Godišnji izvještaji o radu ATCG-a, Ugovori o saradnji potpisani između ATCG i drugih relevantnih institucija, izvještaji o sprovedenim zajedničkim aktivnostima i ostvarenim rezultatima i sl.

A.5.5 Promovisanje akreditacije tijela za ocjenu usaglašenosti koja rade u neregulisanom području

opis aktivnosti: Aktivnost se sprovodi u cilju motivacije tijela za ocjenu usaglašenosti koja rade u neregulisanom području da svoju kompetentnost dokažu akreditacijom i time steknu komparativnu prednost i povjerenje korisnika u rezultate njihovog rada.

odgovornosti: Odgovornost za sprovođenje ove aktivnosti ima ATCG kroz organizaciju radionica/seminara na temu akreditacije u neregulisanom području i odgovarajućeg promovisanja putem medija.

plan realizacije: Na godišnjem nivou realizovati najmanje jednu radionicu/seminar posvećenu temi akreditacije u neregulisanom području. Na godišnjem nivou putem medija realizovati najmanje dva promotivna događaja u cilju promocije upotrebe akreditacije u neregulisanom području.

indikatori: Broj radionica/seminara posvećenih akreditaciji u neregulisanom području, broj i vrsta promotivnih dešavanja na ovu temu, broj akreditovanih tijela za ocjenu usaglašenosti koja rade u neregulisanom području i sl.

izvori verifikacije: Godišnji izvještaji o radu ATCG-a, izvještaji sa radionica/seminara posvećenih akreditaciji u neregulisanom području, izvještaji o promotivnim aktivnostima, Registar akreditovanih tijela za ocjenu usaglašenosti i sl.

5.6 Strateški cilj 6: Jačati međunarodnu saradnju u oblasti akreditacije

Očekivani rezultat (R6): Uticaj nacionalnog akreditacionog tijela na kreiranje regionalnih i globalnih politika akreditacije je povećan

Aktivnosti:

A.6.1 Jačanje uticaja i doprinosa nacionalnog akreditacionog tijela u radu evropskih i međunarodnih organizacija za akreditaciju (EA/ILAC/IAF)

opis aktivnosti: Aktivnost se sprovodi sa ciljem da osigura da ATCG bude aktivan učesnik i ravnopravan partner drugim nacionalnim akreditacionim tijelima u kreiranju evropske/međunarodne politike u oblasti akreditacije, štiteći pri tome nacionalne politike i interese.

odgovornosti: Odgovornost za sprovođenje ove aktivnosti ima ATCG kroz aktivno učešće i doprinos radu evropskih/međunarodnih organizacija za akreditaciju, ujedno iznoseći i štiteći nacionalne interese vezane za oblast akreditacije. U sprovođenju navedene aktivnosti učestvuju ministarstvo nadležno za poslove infrastrukture kvaliteta i ministarstvo nadležno za finansije koji, u skladu sa Zakonom o akreditaciji i Uredbom EC 765/2008, na godišnjem nivou obezbjeđuju finansijske resurse neophodne za praćenje i učestvovanje ATCG-a u radu evropskih i međunarodnih organizacija za akreditaciju.

plan realizacije: U kontinuitetu pratiti, učestvovati i doprinositi radu evropskih i međunarodnih organizacija za akreditaciju, štiteći pri tome nacionalne politike i interese.
indikator: Broj i vrsta aktivnosti evropskih i međunarodnih organizacija za akreditaciju na kojima su učestvovali predstavnici ATCG-a, broj dokumenata evropskih i međunarodnih organizacija za akreditaciju u čijem je razvoju i donošenju učestvovalo ATCG i sl.

izvori verifikacije: Godišnji izvještaji o radu ATCG-a, izvještaji sa prisustva sastancima upravljačkih i stručnih tijela evropskih/međunarodnih organizacija za akreditaciju, izvještaji o učešću i doprinosu ATCG-a radu upravljačkih i stručnih tijela evropskih/međunarodnih organizacija za akreditaciju i sl.

A.6.2 Ostvarivanje bilateralne saradnje nacionalnog akreditacionog tijela sa nacionalnim akreditacionim tijelima drugih država, a naročito onih iz zemalja regiona

opis aktivnosti: Aktivnost se sprovodi sa ciljem da osigura da ATCG, održava i razvija bilateralnu saradnju sa drugim nacionalnim tijelima za akreditaciju, na obostranu korist.

odgovornosti: Odgovornost za sprovođenje ove aktivnosti ima ATCG u smislu iniciranja, uspostavljanja i sprovođenja bilateralne saradnje sa drugim nacionalnim tijelima za akreditaciju.

plan realizacije: ATCG će u kontinuitetu inicirati i/ili sprovoditi bilateralnu saradnju sa drugim nacionalnim akreditacionim tijelima na obostranu korist, a u interesu unapređenja nacionalnog sistema akreditacije i interesu društva.

indikator: Broj i predmet sporazuma o bilateralnoj saradnji između ATCG i drugih nacionalnih akreditacionih tijela, broj i vrsta realizovanih zajedničkih aktivnosti i sl.

izvori verifikacije: Godišnji izvještaji o radu ATCG-a, potpisani sporazumi o bilateralnoj saradnji sa nacionalnim akreditacionim tijelima drugih država, izvještaji o sprovedenim zajedničkim aktivnostima ostvarenim rezultatima i sl.

5.7 Strateški cilj 7: Osiguravati stabilne izvore finansiranja potrebne za rad nacionalnog akreditacionog tijela

Očekivani rezultat (R7): Za rad nacionalnog akreditacionog tijela obezbijeđeni su stabilni izvori finansiranja

Aktivnosti:

A.7.1 Ostvarivanje komunikacije između nadležnih ministarstava i nacionalnog akreditacionog tijela u cilju obezbjeđivanja godišnjih finansijskih resursa potrebnih za njegov rad

opis aktivnosti: Aktivnost se sprovodi sa ciljem da se ATCG-u, u skladu sa Zakonom o akreditaciji (čl.13) i Uredbom EC 765/2008 (čl.4), iz Budžeta Crne Gore obezbijede potrebna finansijska sredstva neophodna za njegov nesmetan rad, za sprovođenje godišnjih planova i programa rada, kao i sprovođenje međunarodne saradnje u oblasti akreditacije.

odgovornosti: Odgovornost za realizaciju ove aktivnosti imaju ministarstvo nadležno za poslove infrastrukture kvaliteta i ministarstvo nadležno za finansije kroz planiranje budžetskih sredstava za rad nacionalnog akreditacionog tijela u okviru godišnjih Zakona o budžetu. U sprovođenju navedene aktivnosti učestvuje ATCG kroz projektovanje finansijskih sredstava potrebnih za njegov rad, sprovođenje godišnjih planova i programa rada, kao i sprovođenje međunarodne saradnje u oblasti akreditacije.

plan realizacije: Kroz godišnje zakone o Budžetu obezbijediti ATCG-u finansijske resurse neophodne za njegov nesmetan rad.

indikatori: Visina finansijskih sredstava koja se na godišnjem nivou opredjeljuje iz Budžeta Crne Gore za rad ATCG-a i sl. Očekuje se da visina sredstava koja se iz Budžeta Crne Gore na godišnjem nivou opredjeljuju za rad ATCG-a ne bude manja od 400.000 €.

izvori verifikacije: Godišnji zakoni o Budžetu, Godišnji izvještaji o radu ATCG-a sa finansijskim izvještajem i sl.

A.7.2 Uvećavanje prihoda koje nacionalno akreditaciono tijelo ostvaruje po osnovu naknada za akreditaciju

opis aktivnosti: Aktivnost se sprovodi u cilju da ATCG-u obezbijedi dodatne izvore finansija koji bi, imajući u vidu njegovu neprofitabilnost, bili usmjerili u razvoj ATCG-a i sistema akreditacije.

odgovornosti: Odgovornost za realizaciju ove aktivnosti ima ATCG kroz promociju uloge i značaja akreditacije i motivaciju potencijalnih kandidata da se akredituju i na taj način uzmu učešća u nacionalnom sistemu akreditacije, što posredno utiče i na povećanje prihoda koje ATCG ostvaruje po osnovu naknada za akreditaciju.

plan realizacije: Vidjeti 5.4.4.

indikatori: Visina finansijskih sredstava na godišnjem nivou koja ATCG ostvaruje po osnovu naknada za akreditaciju i sl. Očekuje se da visina sredstava koje ATCG ostvari na godišnjem nivou po osnovu naknada za akreditaciju bude na nivou ili veća od 20.000 €.

izvori verifikacije: Godišnji izvještaji o radu ATCG-a sa finansijskim izvještajem i sl.

A.7.3 Priprema i realizacija projekata tehničke pomoći (finansiranih iz fondova EU i od drugih donatora) u oblasti akreditacije

opis aktivnosti: Aktivnost ima za cilj da ATCG-u obezbijedi dodatne izvore finansija namijenjene povećanju njegovih administrativno-tehničkih kapaciteta i jačanju nacionalnog sistema akreditacije.

odgovornosti: Odgovornost za realizaciju ove aktivnosti ima ministarstvo nadležno za poslove infrastrukture kvaliteta kroz saradnju sa drugim nadležnim institucijama. U sprovođenju navedene aktivnosti učestvuje ATCG kroz uključivanje u pripremi i učestvovanje u realizaciji projekata tehničke pomoći.

plan realizacije: U kontinuitetu uzeti učešće u pripremi i realizaciji projekata tehničke pomoći. Očekuje se da ATCG bude korisnik najmanje 1 projekta tehničke pomoći na godišnjem nivou.

indikatori: Broj i budžet projekata tehničke pomoći, i sl.

izvori verifikacije: Godišnji izvještaji o radu ATCG-a, dokumentacija o pripremi i implementaciji projekata tehničke pomoći, završni izvještaji projekata tehničke pomoći i sl.

6. REZIME

U cilju daljeg razvoja i jačanja nacionalnog sistema akreditacije, kao i na osnovu zahtjeva i obaveza koji proističu iz predpristupnih pregovora Crne Gore sa Evropskom Unijom, potrebno je donijeti Strategiju razvoja akreditacije u Crnoj Gori kako bi se na sistematičan, sveobuhvatan, jasan i koncizan način sagledale potrebe i utvrdili prioritetni pravci budućeg djelovanja.

Polazeći od postojećeg stanja u oblasti akreditacije (vidjeti tačku 3), radi ostvarivanja postavljene misije i vizije (vidjeti tačku 4), potrebno je:

- usvajati i implementirati evropske politike i pravila u oblasti akreditacije
- ispunjavati obaveze koje proističu iz članstva nacionalnog akreditacionog tijela u evropskim i međunarodnim organizacijama za akreditaciju
- jačati administrativno-tehničke kapacitete nacionalnog akreditacionog tijela
- povećati uključenost zainteresovanih strana
- osnažiti korišćenje akreditacije u kreiranju i sprovođenju javnih politika
- jačati međunarodnu saradnju u oblasti akreditacije
- osiguravati stabilne izvore finansiranja potrebne za rad nacionalnog akreditacionog tijela.

Da bi se navedeni strateški ciljevi ostvarili, za svaki postavljeni strateški cilj definisan je rezultat koji se želi postići do kraja 2018. godine, kao i specifične aktivnosti - dat je njihov opis, navedene su odgovornosti za njihovo sprovođenje, naznačeni su indikatori i izvori verifikacije pomoću kojih će se pratiti stepen realizacije preduzetih mjera, kao i plan sprovođenja aktivnosti (vidjeti 5.1 – 5.7).

Procjenjuje se da je za uspješno sprovođenje Strategije razvoja akreditacije u Crnoj Gori potrebno na godišnjem nivou iz Budžeta Crne Gore obezbijediti finansijska sredstva u visini od ukupno 400.000 €, namijenjena prevashodno aktivnostima nacionalnog akreditacionog tijela na realizaciji postavljenih strateških ciljeva i ispunjavanja međunarodnih obaveza i aktivnosti u oblasti akreditacije.

Ovako formulisan strateški dokument daje osnovu i pogodnu formu za utvrđivanje godišnjih akcionih planova koji će obezbijediti njeno uspješno sprovođenje u periodu od 2015. do 2018. godine.

**Strategija razvoja akreditacije u Crnoj Gori
- Akcioni plan za 2015. godinu -**

NOVEMBAR 2014

SADRŽAJ

7. Uvod.....	4
8. Aktivnosti i termin plan realizacije.....	5

LISTA SKRAĆENICA

ATCG – Akreditaciono tijelo Crne Gore

ME – Ministarstvo ekonomije

MF – Ministarstvo finansija

EA – Evropska kooperacija za akreditaciju

ILAC – Medjunarodna organizacija za akreditaciju laboratorija

IAF – Međunarodni forum za akreditaciju

MLA,MRA – Multilateralni sporazum

Strategija – Strategija razvoja akreditacije u Crnoj Gori (za period 2015-2018)

Q - Kvartal

7. UVOD

Donošenje strateškog dokumenta iz oblasti akreditacije nastalo je iz potrebe da se na sistematičan, sveobuhvatan, jasan i koncizan način sagledaju i utvrde prioritetni pravci budućeg djelovanja sa ciljem daljeg razvoja i jačanja sistema akreditacije u Crnoj Gori. Strategijom su utvrđeni strateški ciljevi razvoja nacionalnog sistema akreditacije za period 2015. do 2018. godine, definisani rezultati koji se žele postići do kraja 2018. godine, propisane aktivnosti koje vode njihovoj realizaciji, zatim utvrđeni rokovi za sprovođenje aktivnosti i odgovornosti za njihovo sprovođenje, kao i indikatori i izvori verifikacije na osnovu kojih se može pratiti i mjeriti efikasnost preduzetih mjera. Na taj način strategija daje osnovu i pogodnu formu za utvrđivanje godišnjih akcionih planova za njeno uspješno sprovođenje u periodu od 2015. do 2018. godine.

Akcioni plan za sprovođenje Strategije razvoja akreditacije u Crnoj Gori za 2015. godinu strukturiran je na način da, obezbjeđujući sledljivost navodjenjem tačaka odnosne Strategije, daje opis aktivnosti koje je potrebno realizovati, navodi termin plan njihove realizacije i definiše odgovornosti za njihovo sprovođenje.

8. AKTIVNOSTI I TERMIN PLAN REALIZACIJE

Rb.	Naziv aktivnosti	Veza sa tačkom Strategije	Odgovoran	Učestvuje	Rok
1.	<i>Podnijeti izvještaj o radu ATCG-a i finansijski izvještaj za 2014. godinu nadležnim organima državne uprave radi sprovođenja funkcije nadzora</i>	5.1/A.1.2	ATCG	ME, MF	I Q + II Q
2.	<i>Sprovesti preispitivanje i ažuriranje pravila akreditacije ATCG-a i prateće dokumentacije</i>	5.1/A.1.2	ATCG		I Q
3.	<i>Realizovati internu provjeru sistema menadžmenta kvalitetom i preispitivanje od strane rukovodstva ATCG-a</i>	5.1/A.1.2	ATCG		I Q
4.	<i>Sprovoditi postupak akreditacije tijela za ocjenu usaglašenosti</i>	5.1/A.1.3	ATCG		Permanentna aktivnost koja se sprovodi po podnešenom zahtjevu za akreditaciju
5.	<i>Sprovoditi nadzor i ponovno ocjenjivanje akreditovanih tijela za ocjenu usaglašenosti</i>	5.1/A.1.3	ATCG		Permanentna aktivnost koja se sprovodi u skladu sa <i>Planom redovnih nadzornih aktivnosti i ponovnog ocjenjivanja akreditovanih organizacija</i>
6.	<i>Održavati punopravno članstvo ATCG-a u EA i učestvovati u njenom radu</i>	5.2/A.2.1 5.6/A.6.1	ATCG		Permanentna aktivnost
7.	<i>Realizovati mjere koje vode potpisivanju sporazuma EA MLA</i>	5.2/A.2.2	ATCG		Permanentna aktivnost

8.	<i>Održavati članstvo u ILAC i učestvovati u njenom radu</i>	5.2/A.2.1 5.6/A.6.1	ATCG		Permanentna aktivnost
9.	<i>U radni odnos u ATCG-u primiti jednog novog izvršioca</i>	5.3/A.3.1	ATCG		III Q
10.	<i>Instalirati i pustiti u funkciju adekvatnu IT (hardver i softver) i drugu opremu potrebnu za rad ATCG-a</i>	5.3/A.3.1	ATCG		IV Q
11.	<i>Realizovati obuke za zaposlene u ATCG u trajanju od najmanje deset radnih dana po zaposlenom</i>	5.3/A.3.2	ATCG		Permanentna aktivnost
12.	<i>Realizovati radionicu/seminar/obuku namijenjene jačanju kompetentnosti članova radnih tijela ATCG-a</i>	5.3/A.3.3	ATCG		II Q
13.	<i>Organizovati najmanje tri specijalističke obuke za ocjenjivače/eksperte ATCG-a kao i kandidate za ova zvanja</i>	5.3/A.3.4	ATCG		II Q + III Q + IV Q
14.	<i>Realizovati radionicu sa ciljem prikupljanja podataka o zadovoljstvu zainteresovanih strana i njihovim daljim potrebama i očekivanjima u pogledu akreditacije</i>	5.4/A.4.1	ATCG		III Q
15.	<i>Sprovesti anketu o zadovoljstvu zainteresovanih strana i njihovim daljim potrebama i očekivanjima u pogledu akreditacije</i>	5.4/A.4.1 5.4/A.4.2	ATCG		IV Q
16.	<i>Izvršiti reinženjering web portala ATCG-a</i>	5.4/A.4.2	ATCG		IV Q
17.	<i>Publikovati bilten ATCG-a</i>	5.4/A.4.2	ATCG		I Q
18.	<i>Izraditi brošure i drugi propagandni materijal o akreditaciji i po pojedinim oblastima akreditacije</i>	5.4/A.4.2 5.4/A.4.3	ATCG		I Q
19.	<i>Realizovati četiri seminara za zainteresovane strane po opštim/specifičnim temama akreditacije, uključujući i temu akreditacije u neregulisanom području</i>	5.4/A.4.3 5.5/A.5.5	ATCG		III Q + IV Q
20.	<i>Realizovati četiri promotivna događaja u cilju promocije akreditacije putem medija, uključujući upotrebu akreditacije u neregulisanom području</i>	5.4/A.4.3 5.5/A.5.5	ATCG		I Q + II Q + III Q + IV Q

21.	<i>Ostvariti najmanje deset kontakata sa organizacijama – potencijalnim kandidatima za akreditaciju u cilju njihove motivacije da se akredituju</i>	5.4/A.4.4			Permanentna aktivnost
22.	<i>Obezbijediti adekvatnu zastupljenost svih zainteresovanih strana u radu savjetodavnih i stručnih tijela ATCG-a</i>	5.4/A.4.5	ATCG	Zainteresovane strane	I Q
23.	<i>Konsultovati i tražiti stručno mišljenje ATCG-a prilikom pripreme nacionalnog zakonodavstva koje uključuje ocjenu usaglašenosti</i>	5.5/A.5.1	Resorna ministarstva	ATCG	Permanentna aktivnost
24.	<i>Cijeniti akreditaciju kao dokaz kompetentnosti tijela za ocjenu usaglašenosti prilikom ovlašćivanja/imenovanja</i>	5.5/A.5.2	Resorna ministarstva	ATCG	Permanentna aktivnost
25.	<i>Razvijati nove šeme akreditacije</i>	5.5/A.5.3	ATCG		Permanentna aktivnost koja se sprovodi po podnešenom zahtjevu
26.	<i>Ostvarivati saradnju nacionalnog akreditacionog tijela sa drugim relevantnim institucijama, organizacijama i udruženjima</i>	5.5/A.5.4	ATCG		Permanentna aktivnost
27.	<i>Ostvarivati bilateralnu saradnju ATCG-a sa drugim nacionalnim akreditacionim tijelima na obostranu korist</i>	5.6/A.6.2	ATCG		Permanentna aktivnost
28.	<i>Obezbijediti ATCG-u finansijske resurse neophodne za njegov nesmetan rad u 2016. godini</i>	5.7/A.7.1	ME,MF	ATCG	III Q + IV Q
29.	<i>Učestvovati u pripremi i realizaciji projekata tehničke pomoći za razvoj sistema akreditacije</i>	5.7/A.7.3	ATCG	ME	Permanentna aktivnost
30.	<i>Izraditi Akcioni plan sprovođenja Strategije za 2016. god</i>	6.	ME	ATCG	IV Q

FORMA IZVJEŠTAJA O ANALIZI UTICAJA PROPISA	
MINISTARSTVO ILI REGULATORNO TIJELO PREDLAGAČ	Ministarstvo ekonomije
NASLOV PROPISA	STRATEGIJA RAZVOJA AKREDITACIJE U CRNOJ GORI (ZA PERIOD 2015-2018)
<p>Odjeljak 1: Definisanje problema</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Koje probleme treba da riješi predloženi akt? ✓ Što su uzroci problema? ✓ Što su posljedice problema? ✓ Ko je oštećen, na koji način i koliko? ✓ Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa (“status quo” opcija)? 	
<p>Donošenje strateškog dokumenta iz oblasti akreditacije proističe iz Strategije Crne Gore za primjenu pravne tekovine Evropske unije u oblasti slobode kretanja robe 2014-2018. kojom se uspostavlja okvir za dalje aktivnosti u području Poglavlja 1 - Sloboda kretanje roba, u pogledu mjera kojima se dostiže puna usklađenost sa pravnom tekovinom EU. Takođe, ova Strategija proističe i iz potrebe da se na sistematičan, sveobuhvatan, jasan i koncizan način bliže sagledaju potrebe i utvrde prioritetni pravci budućeg djelovanja sa ciljem daljeg razvoja i jačanja sistema akreditacije u Crnoj Gori, a samim tim daljeg jačanja mreže akreditovanih i stvaranja mreže kompetentnih ovlašćenih tijela za ocjenu usaglašenosti. Strategijom se utvrđuju strateški ciljevi razvoja nacionalnog sistema akreditacije, definišu očekivani rezultati, propisuju aktivnosti koje vode njihovoj realizaciji, utvrđuju rokove za sprovođenje aktivnosti i odgovornosti za njihovo sprovođenje, kao i indikatori i izvori verifikacije na osnovu kojih se može pratiti i mjeriti efikasnost preduzetih mjera.</p> <p>Strategija daje osnovu i pogodnu formu za utvrđivanje godišnjih akcionih planova za njeno uspješno sprovođenje u periodu od 2015. do 2018. godine dok je do sada svaki godišnji plan bio sačinjavan kao veoma restriktivan i vezan za postojeće stanje i resurse bez mogućnosti da se dugoročnije usmjeri razvoj akreditacije u Crnoj Gori.</p>	

Odjeljak 2: Ciljevi

- ✓ **Koji ciljevi se postižu predloženim propisom ?**
- ✓ **Naveći dosljednost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.**

- Cilj predmetne Strategije i Akcionog plana se ogleda u identifikovanju svih koraka i mjera koje je neophodno preduzeti u Crnoj Gori kako bi se ispunili (i kontinuirano održali i ažurirali) svi uslovi potrebni za razvoj akreditacije u Crnoj Gori.
- U skladu sa tim, Strategijom se definišu slijedeći specifični ciljevi:
  - a) Dalje usaglašavanje nacionalnog zakonodavstva sa EU acqciem – Regulativom 765/08/EZ,
  - b) zastupanje Crne Gore u međunarodnim organizacijama za akreditaciju,
  - c) uspostavljanje racionalnog modela koordinacije svih aktivnosti u oblasti akreditacije u Crnoj Gori.

Odjeljak 3: Opcije

- ✓ **Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati “status quo” opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza pravnog djelovanja).**
- ✓ **Obrazložiti preferiranu, tj izabranu opciju.**

- Moguća opcija za ispunjavanje prethodno navedenih ciljeva predmetne Strategije ogleda se u jačanju svijesti o akreditaciji, povećanjem administrativnih kapaciteta ali i nivoa kompetentnosti eksperata uključenih u sistem akreditacionog ocjenjivanja.
- Planirani broj novozaposlenih lica u periodu 2015 – 2018 godine, je dat kroz okvirnu Strategiju Crne Gore za primjenu pravne tekovine Evropske unije u oblasti slobode kretanja robe 2014-2018.

Odjeljak 4: Analiza uticaja

- ✓ **na koga će i kako će najvjerovatnije uticati rješenja u propisu - Nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne**
- ✓ **kakve troškove će primjena propisa stvoriti građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima),**
- ✓ **da li su pozitivne posljedice donošenja propisa takve da opravdavaju troškove koje će on stvoriti,**
- ✓ **da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija**
- ✓ **uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.**

- Predmetna Strategija i Akcioni plan za implementaciju Strategije do 2018. godine će uticati na rad akreditacionog tijela CG ali i na postojeća akreditovana tijela za ocjenjivanje usaglašenosti i nova tijela koja će biti akreditovana i na taj način pružiti adekvatnu podršku plasiranja domaćih proizvoda na tržište EU, na osnovu čega će ostvariti indirektan uticaj na povećanje konkurentnosti i podsticanje razvoja.
- Nema troškova za građane i privredu, na osnovu primjene predmetne Strategije i Akcionog plana.
- Nema troškova - vidjeti prethodni odgovor.,.
- Direktnog uticaja na stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu nema.
- Predmetna Strategija i Akcioni plan neće dovesti do stvaranja biznis barijera. Akreditacija je i dalje kroz nacionalno zakonodavstvo propisana kao dobrovoljan čin ali i jedini način dokazivanja kompetencija tijela za ocjenjivanje usaglašenosti (laboratorije, sertifikaciona tijela, kontrolne kuće i sl.).

Odjeljak 5: Procjena fiskalnog uticaja

- ✓ **Da li je potrebno izdvajanje finansijskih sredstava za implementaciju propisa i u kom iznosu?**
- ✓ **Da li je izdvajanje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.**
- ✓ **Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.**
- ✓ **Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijedena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?**
- ✓ **Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze?**
- ✓ **Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?**
- ✓ **Obrazložiti metodologiju kojom je korišćenja prilikom obračuna finansijskih**

<p>izdataka/prihoda.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti. ✓ Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na inicijativu za donošenje predloga propisa? ✓ Da li su dobijene primjedbe implementirane u tekst propisa? Obrazložiti.
<ul style="list-style-type: none"> - Nije potrebno dodatno izdvajanje finansijskih sredstava za implementaciju Strategije. Svi troškovi su iskazani kroz okvirnu Strategiju Crne Gore za primjenu pravne tekovine Evropske unije u oblasti slobode kretanja robe 2014-2018. - Vidi prethodni odgovor. - Implementacijom Strategije ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze. - Nije potrebno obezbjeđivanje finansijskih sredstava u budžetu. - Nije predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će prosteći finansijske obaveze. - Implementacijom Strategije neće se stvoriti prihod u budžetu CG. <p>Nije korišćena nijedna metodologija obračuna finansijskih izdataka/prihoda.</p>
<p>Odjeljak 6: Konsultacije zainteresovanih strana</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertiza i ako da, kako ✓ naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije) ✓ naznačiti glavne rezultate, i kako je input zainteresovanih strana bio uzet u obzir ili zašto nije bio uzet u obzir
<ul style="list-style-type: none"> - Prilikom pripreme predmetnog predloga Strategije i Akcionog plana za njenu implemetaciju, nije korišćena eksterna ekspertiza.
<p>Odjeljak 7: Monitoring i evaluacija</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Koje su potencijalne prepreke za implemehtaciju propisa? ✓ Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi? ✓ Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva? ✓ Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?
<ul style="list-style-type: none"> - Nema potencijalnih prepreka za implementaciju Strategije. - Ministarstvo ekonomije će vršiti monitoring nad sprovođenjem Strategije.

 dr. Vladimir Kavarić